

Regula honestatis moralis seu tractatus theologicus tripartitus de regula moraliter agendi

In Duos Item Libros Dividitur: In priori potissima fundamenta, & principia moderni Probabilismi intrinseca exactè, & accuratè examinata multipliciter evertuntur, & non esse verè principia, ... In posteriori verò eundem cum modernis Decretis Pontificiis multiplici argumento ... ubi multa de ultimi ...

Camargo, Ignacio de

[S.l.], 1702

Articulus V. Improbatur ulteriùs Recentiorum sententia, & signanter Terilli assertio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94767)

nitentibus ad ipsos accedentibus, nisi hi summi Ecclesiæ Doctores verbis inanibus nos deceperunt!

ARTICULUS V.

Improbatur ulterius Recentiorum sententia, & signanter Terilli assertio.

31. **S**I qualibet opinio cujuslibet gravis Auctoris foret sufficiens regula ad honestè operandum, vix aliquid in praxi foret illicitum: vix enim erit actio moralis, quæ, ut practicè exercenda, & sub suis peculiaribus circumstantiis considerata, adeo sit evidenter turpis, ut invenire nequeas opinionem Auctoris gravis, qui ipsius honestatem propugnet.

32. Porro in quavis materia cõditio ipsa humani intellectus, supposita naturæ corruptione, magnam fert judiciorum varietatem, ut vix sit aliquid apud omnes constans, & nullo dissentiente, receptum. Præcipuè autem verum id est, ubi de humanarum actionum bonitate, aut malitia agitur, tum ob propriam ipsarum incertitudinem, & peculiarem variabilitatem, quam toties Aristoteles exaggerat; cum etiam maximè ob innatum hominibus sibi, & aliis placendi desiderium, quod in hoc nostro sæculo, toto ad benignitatem circa doctrinam morum composito, in dies vehementer increfcit. Mirum utique est quantum hodiè communiter arrideant opiniones benignæ, ut vocant, & libertati humanæ indulgentes, ut vel hoc solo titulo (qui certè non est nota doctrinæ Christi, si Evangelium ejus non fallit) avidissimè conquirantur, & maximè plausibiles sint libri eorum Auctorum, qui benignis sententiis, seu expressè, seu facto ipso, plerumque se adhærere profitentur, cujus generis inveniuntur haud pauci.

33. Quam verò potens sit ejusmodi affectus ad inclinandum judicium nostrum, ut putemus, licitum

esse quidquid jucundum, & placens est, & ratio ipsa facile dictat, & frequens experientia docet. Porro, ut sapienter dixit Angelicus Præceptor, *unusquisque faciliter credit, quod appetit.*

D. Th. o. 2.
2. q. 6. a. 3.
corp.

Cæterum de periculo isto haud pauca in decursu dicemus. Interim verò dicta sufficiant, ut dilucidè appareat, quàm sit facile ubique invenire opinionem humanæ libertati faventem, & deobligantem à legis observantia, quam communis opinio injungit.

34. Si igitur omnis opinio, vel unius gravis Auctoris, in tanta, tum Auctorum multitudine, tum judiciorum hominum varietate, tum etiam opinandi licentia, dicatur esse regula sufficiens ad licitè, & honestè operandum, peccata vix non erunt entia rationis, & velut Platonis ideæ, universalis quædam principia ab individuis omnibus separata; vix enim aliquando continget, legem universalem, & communem per singularem aliquam actionem formaliter à nobis violari. At hoc, quisquis non censeat, Deum esse irridendum, & ejus leges foci pendendas, admittere nullo modo potest. A nullo ergo debet admitti prædicta Recentiorum sententia.

35. Reponent forsitan, haud ita esse obvium, ac facile, in quolibet occurrenti dubio invenire opinionem gravis Auctoris humanæ libertati faventem, quæ à cæteris Doctoribus, vel ab aliquo saltem non sit notata, tanquam improbabilis. Hoc autem ipso, quod notata sit, exceptionem jam habet, ut non sufficiat ad honestè operandum.

Sed in primis hac evasione non omnes Recentiores uti possunt; neque enim omnes assertioni suæ limitationem istam adjungunt; quin eorum non pauci illam ex professo rejiciunt. Contra hos ergo stabit argumentum nostrum, cujus sequela videtur legitima; sequelæ verò absurditas evidens. Rursus adversus omnes

nes

Philosoph.
Ethic. præ-
sertim li. 1.
c. 3. & li. 2.
c. 11.

nes procedunt argumenta superius facta.

36. Deinde, admissa etiam limitatione illa, adhuc manet assertio nimium laxa, & humanis moribus noxia; plurimæ nanque suppetunt, & in dies ebulliunt opiniones, etiam singularium Auctorum, quæ à nomine notantur ut improbables. Utique Recentiores Probabilistæ admodum solent esse timidi, & acuti in notandis aliorum opinionibus, valdeque ad invicem comes, ac liberales in commendandis assertis suis. Quin, si quis in re ista non nihil audeat, severe reprehenditur, & ipsius censuræ contemnuntur, & carpuntur communiter ab aliis; hic enim Theologi benigni communiter severissimi sunt, & implacabiles. Et quidem, ut existimo, admodum consequenter ad principia sua gerunt; neque video, quo jure, quoque principio firmo, & non penitus arbitrario Probabilistæ possint aliquas opiniones, nisi expressè damnatas, aut manifestè erroneas, de improbabilitate notare, de quo latius postea dicendum. Ergo approbare ut honestatis regulas generaliter opiniones omnes, quæ ut improbables notatæ non sunt, nimis adhuc est laxum, nimiamque indulget licentiam peccandi.

37. Verum age, ne diutius immoremur, sententiam Recentiorum istorum, etiam prætenso restrictione donatam, immò & ipsam Terilli demonstrabilem assertionem, quæ apud omnes est in confesso, argumento evidenti refellamus.

Nulla opinio moralis scandalosa, & in praxi perniciofa, ideoque, ut talis ab Ecclesia damnabilis, est opinio certò quoad nos, immò nec ullo modo verè probabilis. Sed stat, aliquam, & multas opiniones, doceri, à tribus, quatuorve viris (quin à plusquam viginti, vel triginta) doctrina, & pietate præstantibus, post diligens examen (ut supponitur) nemine interim illas notante, vel in dubium vocante probabilitatem ipsa-

rum, & tamen esse revera scandalosas, & in praxi animabus perniciosas, proptereaque ab Ecclesia damnari: igitur non omnis opinio, quam tres, quatuorve viri doctrina, & pietate præstantes post diligens examen absolute docent, ut veram, vel saltem, ut certò probabilem, etià si nemo neget, aut revocet in dubium ipsius probabilitatem, est quoad nos certò, immò neque ullo modo probabilis. Ecce contradictoriam demonstrabilis assertionis omnium recentium Probabilistarum, evidenter, ut reor, demonstratam.

38. Porro discursus noster moraliter ut minimum evidens, & undique infallibilis apparet: nam propositio major in primis certa, & indubitata absolute cèseri debet, neque posse contingere timendum foret, ne de evidenti ipsius veritate aliquando dubitaretur, nisi facto ipso notorio invicta hujus argumèti efficacia Probabilistas in angusto positos hanc unam sibi reliquam fugiendi viam post moderna Pontificum Decreta turmatim arripuisse constaret. Interim verò sufficit nobis hoc argumèto nostro ad id ipsos omnino compulisse, ut absolute fateri debeant, probabilitatem, quam docent, esse tutam agendi regulam, eam esse, ut benè cohæreat, aliquam opinionem esse verè probabilem, & esse simul scandalosam, & in praxi perniciosam; quod certè, nisi factum doceret nos, nunquam possibile crederemus, ut ab aliquo Theologo affirmaretur. Præterea viam istam (si via dici potest) præcludemus facile postea.

39. Mi. verò argumenti notoria est, & constans in Ecclesia Catholica, in qua non pridem, sed ab anno 1665. ultra 140. opiniones morales damnatæ sunt, ut minimum tanquam scandalosæ, & in praxi animabus perniciosæ, quarum aliquæ à multis, & gravibus Auctoribus absque aliqua nota docebantur. Certè (ut exempli gratia aliquam referamus)

Vide infra
li. 2. c. 20. v.
1. 2. 1.

mus) opinio, quæ docebat, annuæ communionis præceptum impleri posse communionem sacrilega, adeo erat communis inter Theologos, ut vix jam aliquis inveniretur, qui illam absolute veram, ne dum probabilem esse negaret. Denique consequentia recta est, nisi cui fortè negare libeat, Theologos hujus temporis errare posse, sicut potuerunt, & re ipsa erraverunt Theologi temporis præcedentis. Consequens demum contradictorium est communis assertio- nis Recentiorum.

Evidens ergo sit, & firmiter tenendum contra modernos Probabilistas, non omnem opinionem alicujus, vel plurium gravium Doctorum humanæ libertati faventem, etiam si ut improbabilis à cæteris non rejiciatur, esse regulam sufficientem ad licitè, & honestè operandum.

ARTICULUS VI.

Ad argumenta sententia contraria.

40. **A**D primum respondetur, D. Thomam in eo loco (sicut & alias nunquam) non modò assertionem illam non tradere, immò expressè docere oppositum. Nempe in corpore articuli, cum præmisisset, auditores Doctorum Sacra Scriptura absque periculo amplecti posse diversas opiniones eorum, siquidem neque ad fidem, neque ad bonos mores pertineant, subjungit, *In his verò, quæ pertinent ad fidem, & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus Magistri: in talibus enim ignorantia non excusat.* Vide, quàm longe sit à mente D. Thomæ benigna sententia, quæ vocant, maximè verò, quam refellimus modò universalis Recentiorum assertio; pro qua tamen adducitur S. Doctor verbis expressis in argumento.

41. Ad secundum admittimus definitionem illam opinionis proba-

bilis in recto, & sano sensu intellectam. Negamus autem auctoritatem unius viri gravis, ac docti, immò etiam plurimorum, universaliter, & ubique, esse fundamentum non leve. Paritas verò adjuncta, si procedat de aliquo casu speciali, pro quo nihil habeamus in oppositum, vera est, sed non opportuna. Si verò generaliter procedat, sicut procedit Recentiorum assertio, dicimus, paritatis assumptum non minus esse falsum, quàm assertionem ipsam; unde contra adversarios facile retorquetur. Certè, si viro illo alioqui fide digno aliquid Romæ contigisse attestante, duo alii, vel plures non minoris auctoritatis oppositum attestarentur, testimonium ipsius pro illis circumstantiis non censeretur magni momenti, neque possemus illi præbere fidem, saltè secundum regulas prudentiæ.

42. Ad tertium dicimus, documentum Philosophi acceptum in sensu legitimo, & intento ab ipso Philosopho, esse verissimum, ac prudentissimum; in sensu verò intento à Recentioribus, nec veritati, nec prudentiæ congruere. Rogo enim, cur dictis sapientum, qui nobis aliquid licere negant, similiter non sit standum, præsertim quando sunt numero plures, vel auctoritate potiores? Numquid soli sapientes sunt, & eorum dicta attendenda, qui nostræ liberrati opinionem faventem docent; qui verò pugnant pro lege Dei, neque sapientes sunt, neque audiendi? Certè sapientia hæc saperet nimium carnis sapientiam.

43. Rogo iterum, quid nobis sit faciendum, si vir alioqui sapiens, ac prudens doceat nos opinionem tenuiter probabilem? Quid, si erroneam? Neque enim puto Recentiores negabunt, viros alias sapientes, & sapientissimos, aliquando posse desipere. Dicent, illius dictum contemnendum omnino, neque documentum Philosophi in eo eventu locum habere. Rectè. Sed cur tantundem

D re-